
Årsplan for Birken Barnehage

1.nov 2021 – 31.okt 2022

"Sammen bygger
vi grunnmuren
for fremtiden"

INNHOOLD

§ 1. Formål	1
§ 2. Barnehagens innhold	3
Litt om Birken Barnehage	4
Visjon og verdisyn	5
Vår visjon:	5
Vårt verdisyn:	5
Medvirkning – barn	7
Hva er barns medvirkning?	7
Hvordan ivareta barns medvirkning?	7
Hvorfor er barns medvirkning viktig?	8
Demokrati i barnehagen	8
Medvirkning – foreldre	9
Hva er foreldremedvirkning?	9
Hvordan jobber vi med foreldremedvirkning?	10
Foreldreråd og Samarbeidsutvalg	11
Mangfold og respekt	12
Et stimulerende flerspråklig miljø	12
Overganger Hjem – Barnehage	13
Tilvenning:	13
Overgang – ny barnehage	13
Når barn slutter i barnehagen:	13
Overgang – skole og SFO	14
Psykososialt barnehagemiljø	15
Endringer i barnehageloven:	15
§ 41	15
§ 42	15
§ 43	15
Sikring av et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø	16
Hva er et godt psykososialt barnehagemiljø?	16
Hvordan jobber vi med det psykososiale miljøet?	16
Yoga – Pusterom	17
Andre tiltak for å sikre det psykososiale barnehagemiljøet:	19
Mobbing	20
Forebygging av mobbing:	20
Mal for tiltaksplan	21
Mål for vårt psykososiale barnehagemiljø:	21

Dokumentasjon og vurdering	22
Progresjon	22
Hva er progresjon i barnehagen?	22
Arbeid for progresjon i Birken Barnehage:	22
REKOMP	23
Hva er rekomp?	23
Evaluering	24
Evaluering av lekemiljø	24
Evaluering av barnehagen som lærende organisasjon	25
Til neste år skal vi evaluere:	25
Kilder	26
Begrepsforklaring	26

KAPITTEL I.

BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

§ 2. Barnehagens innhold

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Departementet fastsetter nærmere regler om barnehagens innhold og oppgaver (rammeplan) ved forskrift.

Barnehagens eier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold.

Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

OM BARNEHAGEN

Litt om Birken Barnehage

Birken barnehage er en 1 avdelings barnehage med 14 barn i alderen 0 – 6 år og 7 ansatte i ulike stillingsprosenter:

- 1 pedagogisk medarbeider
- 2 fagarbeidere
- 3 førskolelærer/barnehagelærer
- 1 renholder

Vi er en raus personalgruppe med humor, fleksibilitet, stå på vilje, omsorg og et positivt fokus. Vi har respekt for forskjellighet og er åpne for ulike synspunkter og nye måter å tenke på. Et godt samarbeidsklima i personalgruppen er viktig for barnets trivsel, foreldrenes trygghet og stabilitet i personalgruppen. Gjennom felles refleksjon utfordrer vi vår egen praksis og holdninger. Personalet i Birken har som mål å følge med på hva som skjer innen barnehagesektoren, som eksempelvis ny forskning, samt delta på ulike kurs og seminarer.

Medvirkning er viktig for oss i Birken. Vi ønsker at alle barn og foreldre skal få like muligheter til å påvirke barnehagens planer og innhold. Derfor gir vi blant annet ut årsplanen 1.november. På denne måten får også nye barn og foreldrene innflytelse gjennom foreldresamtaler og foreldremøter. Barnets medvirkning blir også bedre ivaretatt når personalet kjenner barnet og foreldrene bedre. På foreldremøte 21.august uttrykte foreldrene et ønske om at barnehagen skulle ha mer fokus på språk, mangfold og yoga.

Birken barnehage ligger sentralt til på Landås. Like ved Langhaugen videregående skole. Vi har flotte turområder som nærmeste nabo. Våre turer blir lagt opp etter barnas ønsker. Målet er at alle opplever mestringsfølelse og får en positiv opplevelse uansett. Det er ikke et mål å gå lengst mulig og finne nye turmål hver gang.

For de yngste kan en tur utenfor porten oppleves som en ekspedisjon til en ukjent verden. Vi er aktive voksne som heier og støtter når bakken blir tung, mestringsfølelsen på toppen av bakken styrker selvbilde og selvfølelsen. Sammen med andre barn og voksne styrkes samspillet, «dette klarer vi sammen, jeg skal eventuelt hjelpe deg.»

Visjon og verdisyn

Vår visjon:

Vår visjon er: "Sammen bygger vi grunnmuren for fremtiden". Dette bygger på formålsbestemmelsen i Barnehageloven § 1, hvor det heter at «[b]arnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling».

Ordet «sammen» i vår visjon, står for målet om et godt samarbeid mellom foreldre, barn og personalet i barnehagen. Videre, står det: «bygger vi grunnmuren for fremtiden». Dette omhandler den tanken at barnehagetiden har en egenverdi, der danning, omsorg, lek og læring er noen av de viktigste byggesteinene i en god start på livet.

Vårt verdisyn:

I Birken skal barna få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Vi har som mål at barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser. Alle skal bli sett, hørt og anerkjent uavhengig av alder, funksjonsnivå eller etnisitet. Alle barn skal oppleve mestring, tilhørighet og trygghet gjennom omsorg, lek, læring og danning.

Barnet er skaper av egen kunnskap og egen identitet i samspill med andre barn og voksne. Barnet er aktivt, kompetent, forskende, undrende, konstruerende, letende og ivrig etter å engasjere seg i verden og i omgivelsene (Askland & Sataøen, 2013, s.15).

Begrepsbeskrivelse:

Danning	Omsorg	Lek	Læring
<p>Danning kan forstås som en livslang prosess som endres og utvikles når nye kunnskaper og erfaringer blir lagt til (Bergersen, 2017, s.27).</p>	<p>Omsorg kan deles inn i to underkategorier: Fysisk og Psykisk omsorg.</p> <p>Fysisk omsorg omhandler i hovedtrekk barnas grunnleggende behov i form av stell, hygiene, ernæring og tilstrekkelig søvn/hvile.</p> <p>Barn må også møte psykisk omsorg i forhold til mentale, relasjonelle og følelsesmessige sider. Sentralt her er at de voksne ser barnets behov til tilknytning og fellesskap og tilrettelegger for gode samhandlingsmønstre med andre.</p> <p>«Det å bli møtt med forståelse når de uttrykker egne intensjoner, kjenne at noen lytter og tar inn det de tenker og føler, er en viktig forutsetning for individers selvfølelse, mentale helse og relasjoner til andre. Slik psykisk omsorg skaper god selvfølelse og forebygger mobbing.» (Bae, 2007)</p>	<p>Å leke er en av barns måter å være og uttrykke seg på. Barn er typiske «lekende vesen», som ofte er sammen på lekende vis. Lek er en kraft som gjør livet verdt å leve for barna.</p> <p>Lek er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frivillig • Lystbetont • Drevet av indre motivasjon • «På liksom» <p>For at barn skal regne en aktivitet som lek, må de oppleve at det er lystbetont og frivillig. I leken skjer det ofte overraskende og uforutsigbare ting, som kan føre til at barn kan glemme tid og sted (www.udir.no/den-viktige-leken/)</p>	<p>”Læring er personlig, og den lærende er selv konstruktør” (Askland & Sataøen, 2016, ss. 181-183). Barns læring og utvikling konstrueres aktivt og skapes i sosiale og kulturelle opplevelser. Hvordan barn skaper sin egen identitet er en livslang prosess (Glaser, 2016, s. 30).</p>

KAPITTEL II. BARNS OG FORELDRES MEDVIRKNING

Medvirkning – barn

Hva er barns medvirkning?

Barn har rett til å medvirke sin egen barnehagehverdag. Når barna medvirker handler det om å være en demokratisk deltaker. Det handler ikke om å bestemme, men å ha en påvirkning på noe. De ansatte må tilrettelegge for dette i planlegging og avgjørelser i barnehagen, dette kommer blant annet til uttrykk i barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1.

Hvordan ivareta barns medvirkning?

I Birken barnehage er barns medvirkning en viktig del av hverdagen. Vi er bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegger for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.

I planleggingen av barnehagehverdagen legger vi til rette for aktiviteter og lek med utgangspunkt i barnas interesser, undringer, opplevelser og hva de er opptatt av.

Gjennom ulike observasjonsmetoder som praksisfortellinger, aktivitetsskjema og sosiogram får vi et innblikk i med hvem, hva og hvordan barna leker.

Aktivitetsskjema: Dette er en metode som egner seg når vi ønsker å kartlegge hvilke ulike aktiviteter barna deltar i.

Sosiogram: Observasjonsmetode som kan brukes for å undersøke relasjonsforholdet mellom flere personer i en gruppe.

Praksisfortelling: Korte tekster fra barnehagehverdagen som beskriver en interessant situasjon.

Refleksjon av praksisfortelling kan bidra til å synliggjøre praksis, åpne for nye forståelser, tolkninger, gjøre noe annerledes og på den måten endre praksis.

§ 3. Barns rett til medvirkning og hensynet til barnets beste

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og i saker som gjelder dem selv.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

I alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn i barnehagen, skal hva som er best for barnet, være et grunnleggende hensyn.

RP 4. Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf.

barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr.

1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Hvorfor er barns medvirkning viktig?

Gjennom medvirkning kan barnet ha innvirkning på hvordan barnehagehverdagen ser ut. De pedagogiske planene/prosjektene er fleksible, med mulighet for endringer ut fra barnas interesser og behov. Slik får barna innflytelse på sin barnehagehverdag. Dette er med på å styrke blant annet:

- Barnets identitet og mestring
- Barnets selvstendighet og evne til å tenke selv
- Lære samarbeid med andre
- Inkludering, annerkjennelse og aksept av seg selv og andre
- Opplevelse av at deres mening betyr noe
- Barns rettigheter
- Holdninger – videre i livet

Demokrati i barnehagen

Demokrati er en naturlig del av hverdagen i barnehagen. Den forekommer i lek, og i diskusjoner om rammene for leken. Demokratiet er også med å påvirke hvordan rommene er innredet, hvilke materiell som er tilgjengelig og forhandlinger om hvilke regler vi skal ha i barnehagen. Det er viktig at alle opplever å bli sett, hørt og får anledning til å ytre seg. På den måten kan vi oppnå et godt samarbeid med både barn og foreldre.

«Å skape en barnehage som bygger på demokrati og delaktighet, handler ikke om at alle kan få gjøre som de vil, men om å gi rom for å tenke fritt og respektere andres meninger»

(Åberg og Taguchi, 2006, s.67)

RP 1. Demokrati

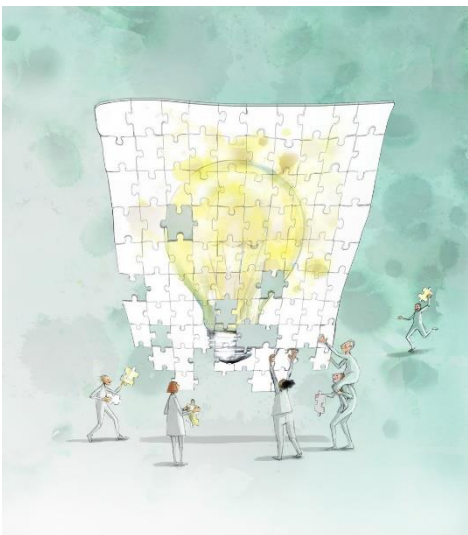
Økt mangfold og individualisering gir behov for demokratiforståelse, respekt for forskjellighet og positive holdninger til å leve sammen i fellesskap. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonssevner og språklige ferdigheter. Barn i samiske barnehager skal få mulighet til å bidra og medvirke på sitt eget språk. Ulike meninger og perspektiver skal få komme til uttrykk og være utgangspunkt for utviklingen av barnehagen som demokratisk fellesskap. Barnehagen skal bidra til at barna får forståelse for og slutter opp om demokratiske verdier og normer som ligger til grunn for det samfunnet vi har i dag. Barnets åndsfrihet skal anerkjennes.

Medvirkning – foreldre

Hva er foreldremedvirkning?

Foreldremedvirkning innebærer at foreldrene gis mulighet til å ta del i barnehagens virksomhet. Foreldre er ekspert på eget barn, og de viktigste omsorgspersonen(e). Dagen barnet begynner i barnehagen, utvides dets horisont. De blir kjent med andre barn og voksne, og barnet får kanskje den første erfaringen i å delta i et fellesskap med barn i ulike aldre, andre voksne osv.

Gjennom deling av tanker, erfaringer og meninger får barnehagen et større innblikk i hvilke interesser og behov hvert enkelt barn har.

Hovedansvaret for å tilrettelegge for et godt samarbeid med alle foreldre er personalets ansvar, men også foreldre må bidra til å fremme en god dialog og et godt samarbeid med de ansatte. God kontakt og trygg dialog mellom ansatte og foreldre er nødvendig for at reell foreldremedvirkning skal kunne skje. Da må det brukes tid.

§ 4. Foreldreråd og samarbeidsutvalg

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

Foreldrerådet består av foreldrene til alle barna. Foreldrerådet skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Er det i forskrift etter § 20 satt en maksimalgrense for foreldrebetaling, kan bare foreldrerådet samtykke til foreldrebetaling utover dette.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene.

Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Her følger noen tips om hva foreldre kan gjøre for å bli mer aktive i forhold til eget barn og barnehagen:

- Være bevisst på at du som forelder er den første «pedagogen» i ditt barns liv.
- Snakk med barnet ditt om det som har skjedd i løpet av barnehagedagen.
- Engasjer deg i barnehagens lek og aktiviteter. Da blir barnet mer motivert og vil kunne trives bedre i barnehagen. Du har rett til å kunne stille krav og ha forventninger til personalet
- Dere har medvirkning på barnehagens planer. Ha tro på egen rolle og din mulighet til å påvirke. Dette er viktig for barnet. Det er viktig for oss at også nye foreldre og får være med å påvirke innholdet i ulike planer.
- Vi ønsker et godt samarbeid med foreldre. Når barnet ditt opplever at du har en god kommunikasjon med personalet, vil det slappe av og heller bruke egne krefter på lek, samvær og aktivitet.
- Prøve å bli kjent med de andre foreldrene. Dette fører til bedre samarbeid og oppfølging.
- Husk at dere er viktige for barnets barnehagehverdag, og at dere er den viktigste personen i barnets liv.

Kilde: <https://www.fubhg.no/>

Hvordan jobber vi med foreldremedvirkning?

Vi har foreldremøte om høsten og om våren. Foreldremøter avsluttes med foreldrerådsmøte. I tillegg samarbeider vi med offentlige instanser som helsestasjonen, PPT, barnevernet osv. Den daglige kommunikasjonen i hente- og bringe situasjonen, er viktig for å etablere ett godt samarbeid, skape trygget og tillit mellom hjem og barnehage. Det er ønskelig med aktiv deltakelse for barnet og barnegruppens beste.

- Alle foreldre får tilbud om oppstarts samtale og en foreldresamtale regelmessig.
- Vi bruker PBL kidplan, et digitalt kommunikasjonsverktøy i samarbeid mellom foreldre og personalet. Her legger vi ut ukeplan og annen info på tavla.
- Foreldre er velkommen til å delta på høstjevndøgn, lysfest i forbindelse med vintersolverv, vårjevndøgn og sommersolverv (sommeravslutning)
- Fra 2017 har barnehagen arrangert regelmessige lørdagstreff for foreldre og barn. Foreldre har hatt byttedag – klær, ulike mattradisjoner, kulturdeling som juleverksted og strikking m.m.
- Foreldrene oppmuntres til å markere sin/sine nasjonaldager.

Foreldreråd og Samarbeidsutvalg

Barnehagen skal ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg som skal sikre samarbeid med barnets hjem. Foreldrerådet består av alle foreldre/foresatte til barn og skal fremme deres felles interesser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Gjennom dette organet kan alle foreldrene fremme saker. Det er foreldrerådsrepresentanten i samarbeidsutvalget som innkaller og leder disse møtene. På disse møtene kan det tas opp saker som foreldrene ønsker å diskutere uten at de ansatte er på jobb.

Foreldrerådet skal velge en til to representanter til samarbeidsutvalget (SU). SU skal få eller be om å få fremlagt saker som er viktig for foreldrenes forhold til barnehagen. SU skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

Mangfold og respekt

Birken er en mangfoldig barnehage for alle, der språklig, kulturelt og religiøst mangfold er en naturlig del av hverdagen vår. Dette året har vi barn, foresatte og ansatte fra flere ulike nasjoner. Tilbakemeldinger fra foreldre tilsier at de ønsker et større fokus på språklig og kulturelt mangfold. Vi har derfor som mål å styrke den flerkulturelle pedagogiske praksisen, slik at ulike språklige og kulturelle uttrykk blir synliggjort enda mer. Dette bidrar til at alle føler seg sett og anerkjent for den de, samt at barna opplever at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på (RP, 2017, s.9)

Et stimulerende flerspråklig miljø

Morsmålet har en egenverdi forteller Høigård (2013, s.205): «Alle trenger et godt utviklet morsmål. Språket har egenverdi samtidig som det har stor betydning når barnet skal lære andrespråket [...] Derfor er det også viktig at barnehagen bidrar til å fremme bruken av de mange morsmålene som er representert blant barna».

For å fremme det språklige mangfoldet i

barnehagen har foreldrene fått utdelt et skjema med ord som ofte blir brukt i barnehagen, og kan skrive ned (fonetisk) hva ordet er på barnets andrespråk. På den måten kan barnet oppleve en større forståelse og tilhørighet i barnehagen. Vi har også en tilsvarende plakat hengende i garderoben med ulike ord på norsk hvor foreldrene kan skrive på hva ordet heter på morsmålet.

«Personalet skal: bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse.» (RP,2017,s.24)

Som tidligere nevnt oppfordrer vi foreldrene til å markere sine nasjonaldager og delta på lørdagstreff for å bli kjent med de andre foreldrene.

OVERGANGER

Overganger Hjem – Barnehage

I Birken barnehage er det viktig at barnet opplever trygghet, omsorg og mestring. Vi legger til rette for at barna etablerer gode relasjoner til voksne og barn i tilvenningsperioden. Første barnehagedagen møter barnet og foreldrene en i personalgruppen som tar dere imot og viser dere rundt. Samt gir informasjon Innen 14 dager oppstartsamtale eller så snart foreldrene ønsker.

Våre observasjoner og våre erfaringer, viser at tre dager med tilvenning kan være i det minste laget for noen barn. Vi ønsker at foreldrene bruker ca. en uke på tilvenningen og kortere dager i begynnelsen. Dette for å skape en best mulig barnehagestart for barnet og foreldrene.

Tilvenning:

I tilvenningsperioden deler vi i Birken barnehage inn barna i mindre grupper for å skape trygghet for det nye barnet. Barnet blir kjent med de andre barna, personalet, rutiner, dagsrytme, innemiljøet og utemiljøet den første tiden. Vi tar hensyn og tilrettelegger for barnets rutiner ved oppstart som for eksempel soving, måltid osv.

Overgang – ny barnehage

Når barn slutter i barnehagen:

- Forbereder barna på hvem som skal slutte
- Forbereder barnet som skal slutte på at hun/han skal begynne i ny barnehage
- Tegner tegninger til barnet som slutter. Barna får med seg permen sin
- Personalet er forbered på eventuelle sorg reaksjoner, fokus på psykiske helse. Setter av ekstra tid til de barna som evt. har behov for det.
- Foreldresamtale, om nødvendig før barnet slutter. Informasjonsoverlevering fra barnehage til barnehage, eller skole, i samtykke med barnas foresatte.

Overgang – skole og SFO

Birken barnehage har ingen førskolebarn året 2021 – 2022

- I Birken barnehage er det viktig at alle førskolebarna opplever mestring og utfordringer. Vi lager opplegg for førskolebarna ut ifra barnas modning og kompetanse
- I Birken barnehage samarbeider vi tett med foreldrene og skolen barna skal begynne på, slik at barna skal oppleve trygghet, glede og mestring.
- Vi vil prioritere å bruke ressurser på å besøke den skolen barnet skal begynne på.
- Foreldresamtale, om nødvendig før barnet slutter. Informasjonsoverlevering fra barnehage til barnehage, i samtykke med barnas foresatte.

Personalet deltar på bydelsvise møter om videreutvikling av samarbeidet mellom barnehage og skole.

Birken barnehage, foreldre, skole og eventuelt andre instanser samarbeider i forbindelse med de barna som trenger ekstra oppfølging med hensyn til skolestart.

KAPITTEL VIII PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

Psykososialt barnehagemiljø

Endringer i barnehageloven:

1. januar 2021 ble det innført endringer i barnehageloven. Endringene skal sikre at barnet opplever barnehagen som et trygt og godt sted å være.

§ 41 oppstiller krav om nulltoleranse mot krenkelser og at alle ansatte må gripe inn og forebygge.

Paragrafen inneholder tre krav:

1. Barnehagen skal ikke godta ulike krenkelser.
2. Alle ansatte skal gripe inn i forbindelse med krenkelser.
3. Barnehagen skal jobbe systematisk med forebygging.

§ 42 blir ofte omtalt som aktivitetsplikten. Den gjør det klart hva de ansatte i barnehagen må gjøre for å sikre at alle barna har et trygt og godt barnehagemiljø.

Aktivitetsplikten består av fire delplikter:

- følge med
- melde fra
- undersøke
- sette inn egnede tiltak og evaluere

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt.

Å krenke et barn er i grunnleggende strid med barnehageansattes rolle og ansvar, det er et grovt tillitsbrudd og helt uakseptabel atferd. Derfor er det innført en skjerpet aktivitetsplikt hvis barn blir krenket av en som jobber i barnehagen.

§ 41. Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

Sikring av et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

Barn er sosiale aktører som selv bidrar til egen og andres læring. Samspill og interaksjon med andre mennesker er avgjørende for barnets utvikling, lek og læring.

Alle barn har krav på et trygt og godt miljø både inne og ute. Vi voksne har en plikt til å avverge at barn utsettes for de krenkelser som loven gir anvisning på.

Hva er et godt psykososialt barnehagemiljø?

Et trygt og godt barnehagemiljø innebærer ikke bare fravær av krenkelser, men at barnet selv opplever at det er trygt og godt i barnehagen, at de er inkludert i barnegruppen og opplever å være betydningsfulle for fellesskapet.

Et godt leke- og læringsmiljø omfatter alle deler av det psykososiale miljøet, slik som vennskap, inkludering og forebygging av krenkelser, trakassering, vold og mobbing.

Hvordan jobber vi med det psykososiale miljøet?

Lek og lekpregede aktiviteter i barnehagen fremmer inkludering i barnefellesskapet, vennskap, trivsel og utvikling av sosiale ferdigheter. Vi har det siste året jobbet med større og mindre lekegrupper i forbindelse med REKOMP og den voksnes rolle i leken. Gjennom færre antall barn per gruppe, kom den voksne tettere på og kunne bedre støtte og følge opp enkelt barn. Dette førte til at barna fikk bedre samspill i lek og aktiviteter, og det ble etablert nye vennskap. «Barn har ofte behov for støtte for å etablere vennskap. Et vennskskapsforhold kan bidra til å beskytte et barn mot mobbing» (s.46 [regjeringen.no Prop. 96 L \(2019–2020\)](https://www.regjeringen.no/Prop.96L(2019-2020))). Vi jobber videre med større og mindre lekegrupper i 2021 – 2022.

§ 42. Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak.

I tillegg utforsker vi ulike lekemiljø for å se hvordan dette utvikler barnas samspill i lek. Barnehagens rom er stadig i endring for å holde tritt med barnas utvikling, behov og interesser. Vi har fokus på kvaliteten på det fysiske miljøet, fordi den har betydning for det psykososiale miljøet.

Utformingen av inne- og uteområdet kan for eksempel ha betydning for å hindre mobbing og utestenging (s.45 [regjeringen.no/Prop. 96 L \(2019–2020\)](https://regjeringen.no/Prop.96L(2019-2020))). Det er likevel flere faktorer som spiller inn for et godt psykososialt barnehagemiljø:

Yoga – Pusterom

Barn har også behov for å bearbeide dagens inntrykk og redusere stressnivået. På personalmøter har det blitt reflektert rundt tilrettelegging av hvile og ro, og etter tilbakemeldinger fra foreldremøte 21.august ble vi enig om å sette av tid til blant annet yoga og hvilestund i barnehagen.

Rammeplanen legger føringer for at ivaretagelse av fysisk omsorg inkluderer behovet for hvile og ro, og at dette er noe personalet skal ivareta:

«Personalet skal ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile.»

Rammeplanen (2017, Barnehagens formål og innhold, s. 20)

«Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. (...) Barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen.»

Rammeplanen (2017, Livsmestring og helse, s.11)

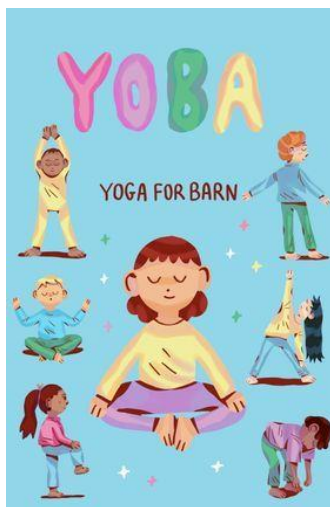
§ 43. Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Personalet gjennomførte kurs i «yoga med og for barn» og barnehagen har tilgang til «yoba» sin kursportal som er tilrettelagt for barnehager (<https://www.yoba.no/kursportal>)

Målet er at barna skal få erfaringer med selvregulering, slik at de selv kan finne ro, stresse ned og lytte til kroppen og pusten sin. Vi har opplevd at hvile- og yogastunden får barna til å slappe mer av, gir dem økt konsentrasjon og fører til et bedre samspill i barnegruppen. Dette har også resultert i en mer balansert hverdag med lavere konfliktnivå.

«Jeg trenger nok søvn og hvile for å»:

Andre tiltak for å sikre det psykososiale barnehagemiljøet:

- Personalet kurses gjennom Bergen kommunes kompetansepakke
- Barnehagen deltar i Stine Stofie Stiftelsens barnehagepakke: Stine Sofie Barnehagepakke er et opplæringsprogram som skal gjøre barnehageansatte bedre rustet til å avdekke vold og overgrep mot barn så tidlig som mulig.
- Opprettet barnas verneombud (BVO) Året 2021 – 2022 er barnas verneombud ped.leder.
Hun skal være en:
 - ressursperson
 - være faglig oppdater
 - holde tematikken varm
 - sørge for foreldreinvolvering
 - kompetanseheving i personalgruppen
 - implementere barnehagepakken i hverdagen sammen med daglig leder
- Inkludering gjennom sang og samlinger.
 - Bevegelser og/eller konkrete til sangene for å støtte barns språklige forståelse og utvikling.
 - Benevnelsessanger – hvor vi synger navnet til alle som er tilstede.
 - Barnesanger på forskjellige språk, eks. fader Jacob.
 - Begrepssanger eksempelvis som: «oppe på mitt hode» og «hode, skulder, kne og tå».

Mobbing

1.januar 2021 fikk barnehagen et nytt regelverk for barnehagemiljøet. Den nye loven skal sørge for at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag. Ansatte i barnehage har plikt til å avverge at barn opplever uønskede hendelser som mobbing, krenkelser, utestengelse eller blir mobbet av andre barn eller voksne.

Barnehagen har nulltoleranse mot mobbing.

Alle som jobber i barnehagen skal gripe inn med en gang, hvis de ser uønsket adferd. Det kan for eksempel være utestengelse fra lek, mobbing eller en slåsskamp.

Det finnes ikke vanskelige barn, men det finnes barn som har det vanskelig.

Liv Berit Heimstad Tønnessen

Hvis en av oss voksne vet om, eller tror at et barn blir mobbet, plaget, eller på andre måter ikke har det bra, skal hun/han/hen alltid:

- Gripe inn og stoppe krenkelsen med en gang.
- Alle som jobber i barnehagen må hjelpe barna til å ta vare på hverandre.
- Undersøke hva som har skjedd.
- Sette inn tiltak, og lage en plan for å sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø.

Forebygging av mobbing:

- Jevnlige samtaler om urettferdighet ved mobbing
- Være selv et tydelig forbilde i å vise empati
- Tren alle barna i empati ved å lære dem å sette seg i den andres situasjon
- Bruke ekstra tid på å lære mobberne empati og alternativ atferd.
- Gi ekstra sosial trening til ofrene, og sette inn tiltak for å styrke deres selvfølelse.
- Oppmuntre barn som ikke selv er involvert, til å gripe inn når de blir vitne til mobbing.
- Konstruktivt samarbeid med foresatte dersom mobbeproblemene vedvarer (Alsaker 2014; Pettersen 1997).

Mal for tiltaksplan

Barnehagen lager en skriftlig plan når det gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå:

- a) hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- c) når tiltakene skal gjennomføres
- d) hvem som skal gjennomføre tiltakene
- e) når tiltakene skal evalueres.

Mål for vårt psykososiale barnehagemiljø:

- Birken barnehage skal fremme barnets fysiske og psykiske helse. Vi skal forhindre mobbing, krenkelser, utestengelse i ulike situasjoner.
- Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider av seg selv i samspill med andre.
- Vi skal støtte barnet når det opplever motgang og berømme mestring. Vi skal sørge for at barna får nok ro og hvile, bevegelse og motoriske utfordringer.
- Vi skal ha en felles forståelse av vårt ansvar for å forebygge, oppdage og følge opp omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep
- Dagens personalgruppe er informert om avvergingsplikten, opplysningsplikt og meldeplikt. Avvergingsplikten - plikt.no

Dokumentasjon og vurdering

Personalet skal ved hjelp av ulike verktøy observere, vurdere, reflektere over og dokumentere egen praksis. Personalet tar skriftlige observasjoner, skriver praksisfortellinger (praksisfortellinger er en kort, skriftlig fortelling om en spesifikk hendelse), mottar tilbakemeldinger fra foreldre, signaler fra barna m.m. som evalueres og vurderes på ulike møter og endrer praksis ved behov.

Progresjon

Hva er progresjon i barnehagen?

Rammeplanen sier: «Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.»

Arbeid for progresjon i Birken Barnehage:

I Birken barnehage har vi en progresjonsplan som er utformet i tråd med rammeplanen. Den skal sikre at barna i deres utvikling får opplevelser og utfordringer å strekke seg mot. Planen er inndelt i alder for å synliggjøre progresjonen innenfor hvert enkelt fagområde. Selv om progresjonsplanen er aldersinndelt, arbeides det helhetlig for å sikre at barnets alder og funksjonsnivå blir ivaretatt. Planen er rettet mot barnet og barnegruppen som helhet for å ivareta barnets utvikling, funksjonsnivå og læring.

I hverdagen fokuserer vi blant annet på:

- Å være lydhør for barnas verbale og kroppslige uttrykk, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av.

- Tilpasse aktiviteter til barnets alder og funksjonsnivå, slik får alle barn oppleve mestringsfølelse, samtidig som de har noe å strekke seg etter.
- Materialer, verktøy, leker, bøker og utstyr tilpasset barnas interesser, alder og funksjonsnivå.
- Ulike former for observasjoner og observasjonsskjema eksempelvis Tidlig Registrering Av Språk (Tras).
- Refleksjon rundt egen praksis og metoder. Utfordre egen praksis og metoder gjennom refleksjon, observasjoner og tilbakemeldinger fra barn, foreldre og de ansatte.
- Vi bruker udir sine sider aktivt, blant annet: [Påstander i Ståstedsanalysen for barnehager](#)

REKOMP

Hva er rekomp?

Rekomp står for: Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage.

«Regional ordning skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Den er et av flere virkemidler som skal sikre at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet.»

Les mer om rekomp her: www.udir.no/rekomp

Litt om prosjektet:

Vårt fordypningsområde er: Barnehagen som pedagogisk virksomhet.

Vi startet prosjektet med tema: *Lek – den voksnes rolle*. Etter observasjoner og evalueringer så vi behov for å endre prosjektets retning. Barn, foreldre og personalet hadde alle merket innvirkningen av pandemien, og vi observerte at barna selv søkte ro. Derfor tilrettela vi for rolige lekemiljøer og undersøkte bruken av rolig musikk, yoga og mindfulness. I tillegg har vi jobbet med mindre lekegrupper, noe som ser ut til å ha en positiv innvirkning på dynamikken og samspillet i barnegruppen.

Evaluering

For å få nye perspektiver må vi evaluere gamle systemer. Vi driver hele tiden med evaluering og vurdering av vårt arbeid.

Planleggingsdager og personalmøter er planlagte møtedager hvor vi bevisst griper tak i ulike områder og problemstillinger vi ønsker å bli bedre på. Dette gjør vi for å vedlikeholde kompetansen til oss ansatte og samtidig utvikle oss i takt med barnehageutviklingen (forskning, nasjonale og lokale føringer). Kunnskap om utviklings - og endringskompetanse er viktig for å jobbe til det beste for barna, foreldre og personalet. Vi er en liten barnehage som sammen jobber i team. Vi bruker våre felles møtearenaer til å diskutere, reflektere og vurdere vårt arbeid.

I tillegg har vi samarbeidet med Fagerbakken familiebarnehage og Kronen Barnehage. I fjor hadde vi brannkurs sammen med Kronen barnehage og i år har vi hatt felles førstehjelpskurs med Fagerbakken familiebarnehage.

Evaluering av lekemiljø

Som tidligere nevnt så kan kvaliteten på det fysiske miljøet har betydning for det psykososiale miljøet, og utformingen av inne- og uteområdet kan for eksempel ha betydning for å hindre mobbing og utestenging.

Vi har som mål at våre lekemiljø skal speile barnas interesser og behov, tilrettelegge for godt samspill, mangfold og fremme god lek, læring, danning og omsorg.

Utformingen av barnehagens rom har vært i stor endring det siste året, og det å lage «rom i rommet» fikk en ny betydning når garderobehyllene delte avdelingen inn i små lekesoner på rødt nivå. Smittevernregler førte til at barn og voksne måtte deles inn i mindre kohorter med 3-4 barn per kohort for å unngå stort antall nærkontakter.

Observasjoner og erfaringer fra denne perioden ble senere brukt for å lage nye lekemiljø. Vi har blant annet brukt: konkreter, prosjektor, overhead, tepper og gjenbruk av barnas garderobehyller.

Evaluering av barnehagen som lærende organisasjon

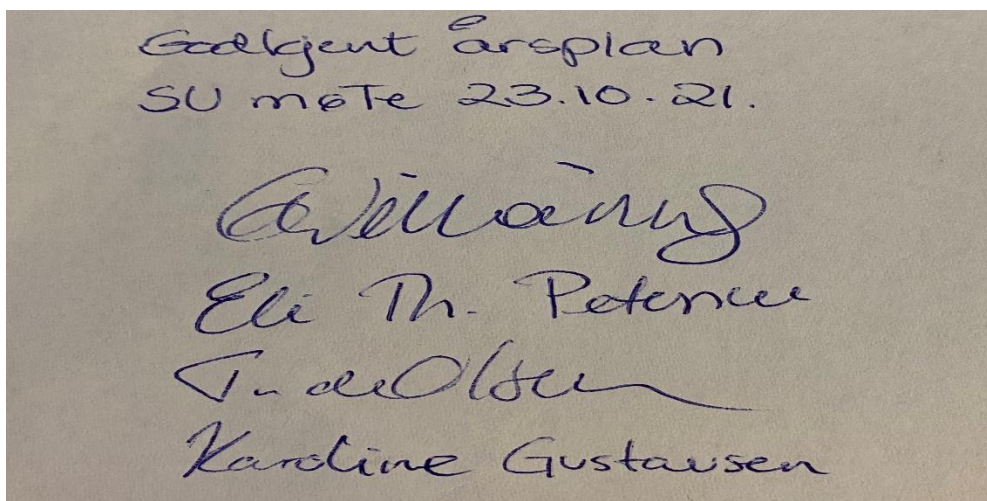
Vi har jobbet med barnehagen som lærende organisasjon gjennom kurs og veiledning fra Kunnskapssenteret i Bodø. Vi har fått et mer bevisst forhold til vår rolle i felleskapet, og at utvikling av barnehagen som en lærende organisasjon er en kontinuerlig prosess

- Hva vil det si at barnehagen er en lærende organisasjon?
 - Arbeid med barnehagen som lærende organisasjon innebærer at personalet i barnehagen må ha et aktivt forhold til barns lærings- og dannelsprosesser. Kjerneprosessene i barnehagen – lek, læring, omsorg og danning – vil være preget av kvaliteten i samspillet mellom barn og personale.

Kilde: [Ledelse av en lærende barnehage](#)

Til neste år skal vi evaluere:

- Lekemiljøer ute, følger de barnehagens mål for lekemiljø?
- Har vi nådd målene vi har satt innen psykososiale barnehagemiljø?
- Språklig mangfold – Er den flerkulturelle pedagogiske praksisen styrket, slik at ulike språklige og kulturelle uttrykk har blitt synliggjort enda mer?
- Hvilken innvirkning har bruk av rolig musikk og yoga hatt på barnas barnehagehverdag?

Godkjent årsplan
SU møte 23.10.21.

Arild
Eli Th. Petersen
Tunde Olsen
Kardine Gustausen

Kilder

- Askland, L., Sataøen, S.O. (2013). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*. (3. Utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Askland, L., & Sataøen, O. S. (2016). *Utviklingspsykologiske perspektiver på barns oppvekst*. (3. Utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Bae (2007): <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/asse-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/>
- Høigård, A. (2013). *Barns språkutvikling muntlig og skriftlig*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Prop. 96 L (2019–2020). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-96-l-20192020/id2699851/?ch=7>
- Utdanningsdirektoratet. (2017). Rammeplanen for barnehager.
- Universitetet i Stavanger. *Psykososialt barnehagemiljø inn i barnehageloven* Hentet 30.09.21: <https://www.uis.no/nb/barnehage/psykososialt-barnehagemiljo-inn-i-barnehageloven#/>

Begrepsforklaring

[...] – betyr at sitatet fortsetter

[b] i [b]arnehagen – betyr at for lovteksten er endret, i dette tilfellet er b-en endret fra stor bokstav til liten for å passe inn i teksten.

Fonetisk – betyr lydlig eller noe som har med artikkelasjon å gjøre, eksempelvis: ordlyd.